

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Plzni rozhodl soudcem Mgr. Janem Šmakalem ve věci

žalobce: **M. H. V.**
toho času v Zařízení pro zajištění cizinců Balková,
proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra,**
sídlem Nad Štolou 936/3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-699/BA-BA07-BA04-PS-2024 ze dne 27. 5. 2024,

takto:

- I. Rozhodnutí Ministerstva vnitra č. j. OAM-699/BA-BA07-BA04-PS-2024 ze dne 27. 5. 2024 se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žalovaný je povinen nahradit žalobci náklady řízení ve výši 82 Kč do jednoho měsíce od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

1. Žalobce byl dne 20. 5. 2024 zajištěn za účelem správního vyhoštění. Dne 22. 5. 2024 podal v zařízení pro zajištění cizinců žádost u udělení mezinárodní ochrany.
2. Naříkaným rozhodnutím jej žalovaný zajistil podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu,

protože dospěl k závěru, že je nebezpečí, že by žalobce mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění. Žádost o mezinárodní ochranu žalobce podal až v reakci na zajištění ze strany policie a hrozbu nuceného návratu do vlasti, jinak by pro to neměl důvod. Možnost uložení zvláštních opatření podle § 47 zákona o azylu žalovaný vyloučil právě pro předpokládatelný nedostatek spolupráce žalobce se státními orgány. Dobu zajištění žalovaný stanovil na 180 dnů s tím, že nelze vyloučit, že žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany bude posuzována věcně a že základní lhůta pro rozhodnutí o této žádosti činí 6 měsíců.

II. Řízení před soudem

3. Proti rozhodnutí žalovaného o zajištění žalobce brojil žalobou. V žalobě namítl, že žalovaný dostatečně nezhodnotil konkrétní okolnosti jeho případu. Na území České republiky pobýval dlouhodobě a má zde zázemí. Rozhodnutí o zajištění bylo ve vztahu k těmto okolnostem nepřiměřené, bylo možné využít mírnějších opatření. Rozhodnutí bylo rovněž ve vztahu ke stanovení doby zajištění nepřezkoumatelné.
4. Žalovaný považoval žalobu za nedůvodnou. Zdůraznil osobní poměry žalobce a okolnosti jeho případu. Z nich plyne, že žalobce dlouhodobě nedodrжуje právní předpisy a nelze očekávat, že se dobrovolně podrobí správnímu vyhoštění a že by v jeho případě bylo možné účinně uplatnit mírnější opatření, než je zajištění v zařízení pro zajištění cizinců. Dále žalovaný zdůraznil, že podle judikatury existuje vyvratitelná domněnka účelovosti žádosti o mezinárodní ochranu, pokud je podána až pod hrozbou vyhoštění.
5. Ke stanovené době zajištění žalovaný uvedl, že odpovídá konkrétním okolnostem případu, jak plynou ze spisu. Doba 180 dnů odpovídá základní době pro rozhodnutí o žádosti o mezinárodní ochranu, což také odpovídá pravděpodobné délce řízení o této žádosti. V počáteční fázi jde nicméně o odhad, *„do detailu přesný průběh řízení předem specifikovat nelze. Nadto nelze vyloučit ani možnost, že žalobci mezinárodní ochrana nebude udělena. Dojde-li k vydání meritorního rozhodnutí o neudělení mezinárodní ochrany, je nezbytné počítat i s dalšími lhůtami – pro podání žaloby, případně i kasační stížnosti, a s dobou trvání soudního řízení.“*

III. Posouzení věci

6. Žaloba je důvodná. S přihlédnutím k recentní judikatuře Nejvyššího správního soudu je třeba napadené rozhodnutí považovat za nepřezkoumatelné v rozsahu stanovené doby zajištění 180 dnů. To samo o sobě stačí pro zrušení celého rozhodnutí; zbylé otázky není třeba řešit s ohledem na povahu věci, o které se po vydání kasačního rozsudku nepovede další řízení.

K domněnce účelovosti žádosti

7. Soud nemohl přehlédnout, že žalovaný ve svém vyjádření zdůraznil prejudikovanou domněnku účelovosti žádosti o mezinárodní ochrany podané v zajištění (resp. pod hrozbou vyhoštění). Podle žalovaného to údajně plyne z rozsudku NSS č. j. 5 Azs 24/2008-48 ze dne 15. 8. 2008, č. 1724/2008 Sb. NSS.
8. To je téma, které se u zdejšího soudu neobjevuje poprvé. Krajský soud v Plzni v minulosti opakovaně odmítl, že by existovala nějaká vyvratitelná domněnka účelovosti žádosti. Závěry rozsudku č. j. 5 Azs 24/2008-48 *na zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu vůbec nedopadají, neboť řeší jinak konstruovaný § 16 odst. 2 téhož zákona v jiném znění* (srov. rozsudky KS v Plzni č. j. 17 A 121/2019-74 ze dne 24. 7. 2019, č. j. 17 A 99/2020-94 ze dne

14. 12. 2020, č. j. 17 A 29/2023-28 ze dne 27. 11. 2023). Není tedy na žalobci, aby vyvracel domněnku účelovosti své žádosti (to by byla podstata *vyvratitelné domněnky*), protože žádná taková domněnka v řízení neplatí. Je naopak na žalovaném, aby prokazoval, že existují důvody se domnívat, že žádost o mezinárodní ochranu je „účelová“ (již samotný tento výraz redukuje skutečný obsah právního předpisu a v něm použitého pojmu „pouze s cílem vyhnout se“, takže je třeba ho používat obezřetně).

9. Žalovaný ani Nejvyšší správní soud doposud tyto závěry zdejšího soudu nijak nezpochybnily, tj. nevysvětlily, proč by se judikatura k § 16 odst. 2 zákona o azylu ve znění do 17. 12. 2015 měla uplatnit na výklad § 46a odst. 1 písm. e) téhož zákona (tj. na odlišný text odlišného ustanovení s odlišným účelem). Krajský soud v Plzni tedy na svých závěrech setrvává, neboť je vázán zákonem, který *prima facie* žádnou vyvratitelnou domněnku neobsahuje (čl. 95 odst. 1 Ústavy ČR a § 62 odst. 1 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích).

Nepřezkoumatelnost stanovené doby zajištění

10. Podstatnou okolností pro odůvodnění stanovené doby zajištění podle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu je skutečnost, že v tomto typovém případě je účel zajištění z povahy věci provázán s délkou řízení o mezinárodní ochraně. Účelem zajištění je zde potřeba překlenout dobu, po kterou je vedeno řízení o mezinárodní ochraně, které bylo zahájeno účelovou žádostí cizince. Doba zajištění podle tohoto ustanovení se proto bude odvíjet od předpokládané délky řízení o mezinárodní ochraně. Cizince nelze zajistit na dobu kratší, než je doba řízení o mezinárodní ochraně – opačný postup by vedl ke zmaření účelu institutu zajištění dle § 46a odst. 1 písm. e) zákona o azylu (srov. rozsudek NSS č. j. 1 Azs 363/2017-38 ze dne 23. 1. 2019).
11. Právě z tohoto hlavního účelu zajištění a jeho vazby na řízení o mezinárodní ochraně žalovaný vycházel. Protože nelze vyloučit věcné posuzování žádosti žalobce o mezinárodní ochranu, a tím i delší dobu tohoto řízení, zvolil dobu 180 dnů. Nad rámec toho neuvedl žádné další úvahy.
12. V tomto ohledu je pro soudní přezkum podstatné, že stanovení doby zajištění spadá do správního uvážení žalovaného (srov. přiměřeně rozsudek NSS č. j. 1 As 93/2011-79 ze dne 19. 10. 2011). Z hlediska výslovných zákonných kritérií soudního přezkumu se tak soud zabýval tím, zda žalovaný překročil zákonné meze správního uvážení či zda jej zneužil (§ 78 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).
13. Nic takového konstatovat nelze. *Stanovená doba 180 dnů zajištění odpovídá zákonem předvídané mezi 180 dnů* nejdelšího možného zajištění podle § 46a odst. 5 zákona o azylu. Úvaha žalovaného v obecné rovině ob stojí také co do účelu zajištění: žalovaný navázal stanovenou dobu na dobu možného trvání řízení o žádosti žalobce o udělení mezinárodní ochrany [§ 27 odst. 1 písm. a) zákona o azylu]. Povinností žalovaného je ostatně průběžně vyhodnocovat situaci a zkoumat, zda trvají důvody pro zajištění. Pokud by tedy řízení o žádosti žalobce trvalo kratší dobu než 6 měsíců, žalovaný musí odpovídajícím způsobem reagovat, případně i žalobce přezajistit, nebo bezodkladně propustit (§ 46a odst. 10, 11, 13 zákona o azylu). Stanovením nejdelší přípustné doby zajištění tedy *žalovaný nezneužil své správní uvážení*.
14. Přes výše uvedené dospěl soud k závěru, že jsou dány důvody pro zrušení napadeného rozhodnutí. V rozsudku č. j. 9 Azs 38/2024-50 ze dne 14. 3. 2024 totiž Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podle § 46a odst. 5 zákona o azylu ve znění účinném od 1. 7. 2023

Ministerstvo vnitra nemůže stanovit dobu nejdelší dobu zajištění 180 dnů pouze s odůvodněním, že řízení ve věci mezinárodní ochrany může dle § 27 odst. 1 písm. a) uvedeného zákona trvat až šest měsíců. Rozhodnutí o stanovení doby zajištění na 180 dnů je podle Nejvyššího správního soudu nepřezkoumatelné, pokud žalovaný neuvedl žádné další podrobnosti a úvahy o tom, proč se (v rámci svého správního uvážení) domnívá, že řízení o žádosti žalobce bude trvat právě 6 měsíců.

15. Nynější případ žalobce je s věcí souzenou pod sp. zn. 9 Azs 38/2024 (u KS v Plzni pod sp. zn. 33 A 18/2023) zcela srovnatelný: Za toho stavu tedy krajský soud rozhodl ve shodě s Nejvyšším správním soudem, neboť vychází z toho, že srovnatelné situace by měly být rozhodovány srovnatelně (srov. však rozhodnutí KS v Plzni č. j. 60 Az 56/2020-96 ze dne 3. 9. 2021, odst. 17; č. j. 17 A 97/2020-16 ze dne 10. 12. 2020, odst. 12–13).
16. K případné výtce, že spisy se v obou případech *možná liší* (srov. rozsudek NSS č. j. 10 Azs 12/2023-67 ze dne 8. 3. 2023, odst. 54; č. j. 4 Azs 366/2023-34 ze dne 13. 6. 2024, odst. 33, 34), lze uvést toliko to, že jde o věci souzené tímž krajským soudem, který fakticky porovnal rozsah i obsah odůvodnění napadených správních rozhodnutí, která *jsou v relevantní části totožná*. Spisy se tedy neliší, což *Krajský soud v Plzni samozřejmě ověřil*.
17. Jediný hmatatelný rozdíl spočívá v tom, že žalovaný ve vyjádření k žalobě poprvé rozvedl své úvahy (srov. jejich citaci výše). Jejich obsah však nelze hodnotit jinak, než že žalovaný neměl ani v tomto případě konkrétní důvod, proč dobu zajištění stanovil na 180 dnů. Důvody uvedené ve vyjádření by bylo možné použít prakticky k jakékoliv době zajištění. Nejde tedy o důvody vycházející z *konkrétních okolností případu* či *typových okolností věci*. Podle rozsudku č. j. 9 Azs 38/2024-50 má žalovaný uvést další podrobnosti a úvahy o tom, proč se domnívá, že řízení o žádosti žalobce bude trvat právě 6 měsíců. To je možná přísný požadavek Nejvyššího správního soudu, nicméně jde o požadavek existující a aktuální. Nelze ho naplnit konstatováním, že „*v počáteční fázi jde o odhad, do detailu přesný průběh řízení předem specifikovat nelze.*“ To by jistě platilo i pro dobu zajištění 90 dnů.
18. Závěrem lze jen konstatovat, že žalovaný již třetím měsícem prakticky odmítá uznat existenci závěrů rozsudku č. j. 9 Azs 38/2024-50, a to přes opakované procesní výzvy Krajského soudu v Plzni i opakovaná kasační rozhodnutí tohoto soudu (srov. rozsudky KS v Plzni č. j. 35 A 7/2024-44 ze dne 15. 4. 2024, č. j. 35 A 10/2024-17 ze dne 24. 4. 2024 a č. j. 35 A 9/2024-16 ze dne 26. 4. 2024, č. j. 35 A 15/2024-51 a č. j. 35 A 17/2024-44 ze dne 19. 6. 2024, sp. zn. 35 A 14/2024-22 a č. j. 35 A 16/2024-37 ze dne 20. 6. 2024). Bez změny praxe žalovaného, nebo předložení konkurující argumentace proti rozsudku č. j. 9 Azs 38/2024-50, nelze očekávat, že by věci zajištění v budoucnu mohly u Krajského soudu v Plzni končit jinak než jen kasací pro nepřezkoumatelnost stanovené doby zajištění. Potud je třeba se ptát, zda takový zcela neefektivní výkon státní moci slouží k plnění nějakého zákonného účelu, nebo je jen prostředkem dočasné šikany nelegálně pobývajících cizinců, aby alespoň na chvíli okusili omezení osobní svobody, než je soud bude muset propustit na svobodu.

Ke zbylým námitkám

19. Protože otázka nepřezkoumatelnosti odůvodnění výroku o stanovení doby trvání zajištění je oddělitelná od ostatních otázek nastolených žalobou, soud zvážil, zda je třeba se k nim vyjadřovat.
20. Zabývat se oddělitelnými otázkami je nutno jen tehdy, má-li jejich řešení význam pro další řízení a rozhodnutí ve věci (či lze-li vzhledem k okolnostem rozumně předpokládat, že

takový význam mít bude). Pokud se však s ohledem na dosavadní výsledky řízení, *povahu věci* či z jiných důvodů stávají některé skutkové a právní otázky (a k nim směřující žalobní námítky) *bezpředmětnými* v důsledku zrušovacího rozhodnutí pro nepřezkoumatelnost, není nutno se jimi zabývat; postačí toliko zdůvodnit, proč je má soud v daném řízení nadále za *bezpředmětné* (usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 7 Afs 212/2006-74 ze dne 19. 2. 2008, č. 1566/2008 Sb. NSS).

21. V souzené věci není třeba se zabývat zbylými otázkami, protože vedlejší část výroku o stanovení doby trvání zajištění není samostatná a oddělitelná od hlavní části výroku, tj. části výroku o zajištění žalobce. Naříkané rozhodnutí tedy nelze zrušit jen v části výroku o stanovení doby trvání zajištění. Je třeba je zrušit v celém rozsahu výroku. Zrušením rozhodnutí o zajištění pak vzniká bezodkladná povinnost propustit žalobce ze zajištění; žádné další správní řízení ve věci zajištění se nevede [§ 46a odst. 6, 13 písm. c) zákona o azylu].
22. Vyřešení zbylých otázek nastolených žalobou tedy nemá význam pro další řízení, protože žádné další řízení se nepovede. Žalovaný nemá kde odstranit nedostatky svého rozhodnutí. Oproti tomu žalobce uspěl v plném rozsahu a více uspět nemůže.

IV. Závěr

23. Z uvedených důvodů soud zrušil rozhodnutí žalovaného pro vadu řízení spočívající v jeho částečné nepřezkoumatelnosti a věc mu vrátil k dalšímu řízení dle § 78 odst. 1, 4 s. ř. s. Žalovaný však žádné další řízení z povahy věci nepovede.
24. Žalobce měl ve věci plný úspěch proti neúspěšnému žalovanému; má tedy právo na náhradu nákladů řízení, které účelně vynaložil (§ 60 odst. 1 věta první s. ř. s.). Náhrada nákladů se skládá z hotových výdajů na poštovní služby ve výši 82 Kč (obálka z 10. 6. 2024 ve správním spisu soudního spisu).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost u Nejvyššího správního soudu do dvou týdnů od jeho doručení. Lhůta je zachována, byla-li kasační stížnost podána u Krajského soudu v Plzni.

Plzeň 26. června 2024

Mgr. Jan Šmakal v.r.
soudce